

АНАЛІЗ СОЦІОЛОГІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ «БІБЛІОТЕКА І ЧИТАЧ У ВІРТУАЛЬНОМУ ПРОСТОРІ. МІСЦЕ ЗУСТРІЧІ»

З метою виявлення активності молоді в Інтернеті, їх інтересу до бібліотечних он-лайн сервісів бібліотеки Херсонської області взяли участь у Всеукраїнському соціологічному дослідженні «Бібліотека та читач у віртуальному просторі. Місце зустрічі», яке проводила ДЗ «Державна бібліотека для юнацтва». Херсонська обласна бібліотека для юнацтва імені Бориса Лавренюва залучила до нього 6 районних ЦБС: Великоолександрівську, Каланчацьку, Чаплинську, Білозерську, Іванівську та Цюрупинську. За час дослідження було опитано 726 респондентів (читачів юнацьких структурних підрозділів). 90% опитаних вікової категорії від 15 до 21 років. За статевою ознакою опитані розподілилися майже порівну: чоловіки – 49,4%, жінки – 50,6%.

Інтернет непомітно і дуже швидко входить в наше життя і іноді ми вже не можемо уявити себе без його існування. Підтвердженням тому є кількість часу, який молоді люди проводять у віртуальному просторі. 46% респондентів проводять в мережі 2-3 години на добу, 28% - 3-5 годин, і по 12% респондентів - більше 5 і менше 1 години. Що ж вони там шукають?

Метою користування Інтернетом є пошук інформації та спілкування з друзями і знайомими (45%); 32% використовують Інтернет для розваг та відпочинку. Зовсім невелика кількість опитаних використовує Інтернет для навчання (0,68%) та роботи (4,13%).

Найбільш популярна пошукова система – це Google.com, голоси за яку віддали 77% опитаних, на другому місці – Yandex.ua (44%), на третьому з невеликою кількістю голосів Mail.ru (27%), решта пошукових систем отримали по 1-2% голосів.

За віковою категорією більшість опитаних – підлітки, тому зрозуміло, що найпопулярніші для спілкування мережі – це: Vkontakte.ru (нею користуються та зареєстровані 88%) та Odnoklassniki.ru – 71%. Yandex використовує 50% опитаних, а Google+ - 49%. Facebook.com використовують для ділового спілкування більш дорослі читачі, тому думки про нього розподілилися практично навпіл – 40% зареєстровані та користуються, 44% не користуються. Мережі: Connect.ua, Uol.ua, Tumblr.com, NoName.ru, i.ua, Loveplanet.ru мало відомі серед наших читачів – значна кількість респондентів їх не використовує (від 25 до 67%) або навіть не знає. Youtube.com та Wikipedia.org використовують 50-60% не зареєстрованих відвідувачів.

На питання «Який сайт використовуєте найчастіше?» деякі користувачі не змогли вибрати лише один. Вони визначили два і більше інтернет ресурси. Найпопулярнішою залишається мережа Vkontakte.ru (78%), мережі Twitter.com, Facebook.com, Odnoklassniki.ru, Youtube.com, Wikipedia.org не набрали і 10% голосів. Інші заявлені варіанти отримали по одному голосу або взагалі не відмічені жодним опитаним. Крім варіантів представлених у списку, читачі внесли інші сайти, якими найчастіше користуються – це: Google +, Muzofon.com, Spaces.ru, які теж отримали по декілька голосів.

53% опитаних читачів використовують Інтернет для пошуку художньої та наукової літератури. 26% шукають її на сайтах юнацьких бібліотек, на інших

сайтах чи форумах здійснюють пошук 32%. Можна зробити висновок, що молодь не припиняє читати, а читає так, як їй зручніше, використовуючи різні формати. Сподіваємося і маємо відомості, що віддавши данину моді та перечитавши книги в електронних варіантах, вони звертаються до друкованих видань або будуть поєднувати, і читати в електронному вигляді лише тоді, коли не знайдуть книжки паперової.

65% опитаних обізнані щодо спеціалізованих книжкових соціальних мереж. Мережами LiveLib.ru та Librarything.org користуються та зареєстровані по 14%, не зареєстровані але користуються по 8 та 7% відповідно. Мережу Bookmate.com використовують 21% опитаних не зареєстрованих користувачів, 14% не користуються, 15% - не знають. Мережу Imho.net використовують, але не зареєстровані 18% відвідувачів, 28% нею не користуються, 17% - не знають.

Для виходу в Інтернет респонденти використовують такі пристрої: домашній ПК – 37%, мобільні пристрої - 32%, ПК в навчальних закладах, на робочому місці чи інших громадських місцях - 29%, ноутбук - 23% та ПК в бібліотеці - 19%.

Аналізуючи питання щодо бібліотечних онлайн-сервісів ДЗ «Державна бібліотека України для юнацтва», можна зробити висновок, що більшість перший раз почули про такі і тепер з задоволенням будуть використовувати.

Із побажань для бібліотеки значним є: краще рекламувати бібліотечні онлайн-сервіси, надавати більше інформації читачам стосовно бібліотечних онлайн сервісів, створити розважальні онлайн-сервіси. Велика кількість відповідаючих дякували за наданий доступ до Інтернету та бажали творчого розвитку та натхнення.

Під час дослідження було опитано 35 працівників юнацьких структурних підрозділів вікової категорії від 22 до 58 років. Опитані бібліотечні фахівці мають можливість користуватися Інтернетом та просувати свої бібліотеки, тому вони знайомі з бібліотечними он-лайн сервісами та використовують в своїй професійній діяльності. 62% опитаних відомо про використання таких бібліотечних он-лайн сервісів: електронний каталог, віртуальна довідка, віртуальні виставки, повнотекстові періодичні видання, «Для тих, хто хоче знати більше», «Світ професій».

Херсонська обласна бібліотека для юнацтва імені Б. Лавренюва щорічно проводить День Інтернету, в межах якого відбувається чимало заходів щодо популяризації безпечної поведінки у віртуальному середовищі. Під час заходів відвідувачі дізнаються про користь та небезпеку віртуального світу, торкаються тем нетикету, і навіть визначають у себе симптоми залежності від Інтернету та знаходять шляхи подолання проявів небезпечного синдрому.

За результатами соціологічного дослідження під час майбутніх заходів для молоді, Дня Інтернету, Дня студента, Тижня першокурсника плануємо більш активно рекламувати бібліотечні он-лайн сервіси та знайомити наших відвідувачів з книжковими соціальними мережами.

Цифрові показники

У Херсонській області в дослідженні взяли участь: Херсонська обласна бібліотека для юнацтва імені Б. Лавреньова, Великоолександрівська ЦБС, Каланчацька ЦБС, Чаплинська ЦБС, Білозерська ЦБС, Іванівська ЦБС та Цюрупинська ЦБС. Всього опитаних - 726.

1. Вік опитаних

- 12 р. – 3 (0,41%)
- 13 р. – 7 (0,96%)
- 14 р. – 30 (4,13%)
- 15 р. – 106 (14,6%)
- 16 р. – 114 (15,7%)
- 17 р. – 141 (19,4%)
- 18 р. – 66 (9,09%)
- 19 р. – 91 (12,5%)
- 20 р. – 62 (8,53%)
- 21 р. – 72 (9,91%)
- 22 р. – 27 (3,71%)
- 23 р. – 3 (0,41%)
- 24 р. – 1 (0,13%)
- 27 р. – 1 (0,13%)
- 35 р. – 1 (0,13%)
- 43 р. – 1 (0,13%)

2. Стать опитаних

- Чоловіча – 359 (49,4%)
- Жіноча – 367 (50,6%)

3. У якому населеному пункті Ви проживаєте?

- Місто – 84 (11,5%)
- Район – 642 (88,4%)

4. Як часто Ви користуєтесь Інтернетом?

- менше години на добу – 89 (12,2%)
- 2-3 години – 337 (46,4%)
- 3-5 годин – 207 (28,5%)
- більше 5 годин на добу – 93 (12,8%)

5. З якою метою Ви зазвичай користуєтесь Інтернетом?

- для пошуку інформації, яка мене цікавить – 327 (45,0%)

для спілкування з друзями, знайомими та незнайомими людьми – 332 (45,7%)

для розваг та відпочинку – 238 (32,7%)

інше:

для навчання – 5 (0,68%)

для роботи – 30 (4,13%)

6. Виберіть пошукову систему, якою Ви користуєтеся?

Google.com – 566 (77,9%)

Yandex.ua – 324 (44,6%)

Meta.ua – 17 (2,34%)

Ukr.net – 16 (2,21%)

Bigmir.net – 12 (1,65%)

Rambler.ru – 19 (2,61%)

Mail.ru – 181 (24,9%)

Yahoo.com – 17 (2,34%)

7. Дайте відповідь щодо кожного перерахованого нижче сайта

Сайти	Користуюся та зареєстрований	Не зареєстрований, але користуюся	Не користуюся	Не знаю
Vkontakte.ru	641 (88,2%)	39 (5,37%)	30 (4,13%)	-
Odnoklassniki.ru	522 (71,9%)	9 (1,23%)	125 (17,2%)	-
Facebook.com	297 (40,9%)	35 (4,82%)	323 (44,4%)	11 (1,51%)
Connect.ua	1 (0,13%)	17 (2,34%)	503 (69,2%)	12 (1,65%)
Uol.ua	-	12 (1,65%)	492 (67,7%)	128 (17,6%)
Twitter.com	157 (21,6)	29 (3,99%)	396 (54,5%)	58 (7,98%)
Tumblr.com	5 (0,68%)	9 (1,23%)	486 (66,9%)	133 (18,3%)
NoName.ru	-	7 (0,96%)	237 (32,6%)	387 (53,3%)
Loveplanet.ru	3 (0,41%)	5 (0,68%)	183 (25,2%)	439 (60,4%)
Youtube.com	105 (14,4%)	469 (64,6%)	79 (10,8%)	13 (1,79%)
Rutube.com	33 (4,54%)	159 (21,9%)	105 (14,4%)	63 (8,67%)
Wikipedia.org	201 (27,6%)	372 (51,2%)	51 (7,02%)	18 (2,47%)
i.ua	5 (0,68%)	39 (5,37%)	202 (27,8%)	383 (52,7%)
Bigmir.net	99 (13,6%)	60 (8,26%)	348 (47,9%)	123 (16,9%)
Мой мир	184 (25,3%)	60 (8,26%)	291 (40,0%)	56 (7,71%)
Google+	356 (49,0%)	46 (6,33%)	225 (30,9%)	14 (1,92%)
Yandex	370 (50,9%)	137 (18,8%)	133 (18,3%)	3 (0,41%)
Живой журнал	6 (0,82%)	151 (20,7%)	360 (49,5%)	90 (12,3%)

8. Виберіть з переліку лише один сайт, яким Ви користуєтеся найчастіше

Vkontakte.ru – 568 (78,2%)
Odnoklassniki.ru – 72 (9,91%)
Facebook.com – 32 (4,40%)
Connect.ua – 0
Twitter.com – 9 (1,23%)
Tumblr.com – 0
NoName.ru – 0
Loveplanet.ru – 0
Youtube.com – 38 (5,23%)
Rutube.ru – 1 (0,13%)
Wikipedia.org – 45 (6,19%)
i.ua – 0
Bigmir.net – 1 (0,13%)
інше:
Google + – 2 (0,26%)
Muzofon.com – 3 (0,41%)
Spaces.ru – 2 (0,26%)

9. Чи користуєтеся Ви Інтернетом для пошуку художньої та наукової літератури?

так – 392 (53,9%)
ні – 260 (35,8%)

10. Де зазвичай Ви шукаєте та знаходите книги?

на сайті бібліотеки для юнацтва – 193 (26,5%)
на інших сайтах чи форумах – 237 (32,6%)
royallib.ru – 2 (0,26%)
books.imhonet.ru – 2 (0,26%)
rud.ru/lib/ – 1 (0,13%)
thelib.ru – 1 (0,13%)
ukrlibrary.com – 1 (0,13%)
ukrlib.com – 1 (0,13%)
flibusta – 1 (0,13%)
Бібліотека Машкова – 1 (0,13%)
Libra.in.ua – 1 (0,13%)
Book.ua – 1 (0,13%)
Scholbook.com.ua – 1 (0,13%)
ranok.com.ua – 1 (0,13%)
Dlab.com.ua – 1 (0,13%)

Ukrbook.net – 1 (0,13%)
 tululu.org – 1 (0,13%)
 librarything.org – 1 (0,13%)
 Knuga.ru – 1 (0,13%)
 Bookmate.ru – 1 (0,13%)

11. Чи знайомі Вам ці книжкові соціальні мережі і чи користуєтеся ними?

Книжкові соціальні мережі	Користуюся та зареєстрований	Не зареєстрований, але користуюся	Не користуюся	Не знаю
LiveLib.ru	106 (14,6%)	65 (8,95%)	81 (11,1%)	226 (31,1%)
Imho.net	1 (0,13%)	132 (18,1%)	205 (28,2%)	129 (17,7%)
Librarything.org	108 (14,8%)	54 (7,43%)	100 (13,7%)	112 (15,4%)
Bookmate.com	23 (3,16%)	156 (21,4%)	103 (14,1%)	112 (15,4%)

12. Якими пристроями Ви користуєтеся, щоб потрапити до мережі Інтернет?

домашній ПК – 273 (37,6%)
 ПК (в навчальному закладі...) – 213 (29,3%)
 Ноутбук – 169 (23,2%)
 мобільні пристрої – 237 (32,6%)
 інше:
 ПК в бібліотеці – 140 (19,2%)

13. У таблиці перераховані он-лайн сервіси, які надає ДЗ «ДБУ для юнацтва». Будь ласка, прокоментуйте Ваше ставлення до кожного з них.

Сервіси	Знаю, користуюся	Знаю, але не користуюся	Не знав, але тепер буду користуватися	Не знав, і не буду користуватися
Електронний каталог	208 (28,6%)	153 (21,0%)	274 (37,7%)	70 (9,64%)
Віртуальна довідка	168 (23,1%)	123 (16,9%)	346 (47,6%)	65 (8,95%)
Он-лайн доступ до науково-методичних матеріалів	174 (23,9%)	135 (18,5%)	332 (45,7%)	55 (7,57%)

«Куди звернутися якщо...»	117 (16,1%)	185 (25,4%)	358 (49,3%)	46 (6,33%)
Світ професій	145 (19,9%)	187 (25,7%)	307 (42,2%)	55 (7,57%)
Електронний веб-курс «Нетикет»	75 (10,3%)	183 (25,2%)	387 (53,3%)	58 (7,98%)
Для тих, хто хоче знати більше	130 (17,9%)	136 (18,7%)	400 (55,0%)	24 (3,30%)
Інформування в соціальних мережах	232 (31,9%)	81 (11,1%)	352 (48,4%)	32 (4,40%)

14. Тут Ви можете залишити Ваші коментарі та побажання щодо сервісів, які надає наша бібліотека:

Покращити пошук у каталозі

Все подобається

Створити більше розважальних сервісів

Краще рекламувати сервіси

**АНАЛІЗ АНКЕТ
ДЛЯ ПРАЦІВНИКІВ ЮНАЦЬКИХ БІБЛІОТЕК**

Всього: 35

1. Вік опитаних

22 р. – 1 (2,8%)

27 р. – 3 (8,5%)

29 р. – 3 (8,5%)

33 р. – 3 (8,5%)

34 р. – 3 (8,5%)

37 р. – 2 (5,7%)

39 р. – 3 (8,5%)

42 р. – 4 (11,4%)

43 р. – 2 (5,7%)

44 р. – 4 (11,4%)

46 р. – 3 (8,5%)

49 р. – 1 (2,8%)

53 р. – 1 (2,8%)

56 р. – 1 (2,8%)

58 р. – 1 (2,8%)

2. *Ваша освіта*

- повна вища – 9 (25,7%)
- вища спеціальна – 10 (28,5%)
- базова вища – 5 (14,2%)
- спеціальна – 10 (28,5%)
- дві повні вищі освіти – 1 (2,8%)

3. *Нижче перераховані он-лайн сервіси, які надають юнацькі бібліотеки. Виберіть ті, з якими Ви знайомі.*

- електронний каталог – 31 (88,5%)
- віртуальна довідка – 32 (91,4%)
- методичне інформування на сторінці «Віртуальний консултаріум для бібліотекарів» - 17 (48,5%)
- он-лайн доступ до науково методичних матеріалів бібліотеки – 19 (54,2%)
- інше:
 - віртуальні музеї - 1 (2,8%)
 - гостьова книга - 1 (2,8%)
 - віртуальні виставки - 3 (8,5%)

4. *Що Вам відомо про використання читачами Вашої бібліотеки бібліотечних он-лайн сервісів*

- Нічого не відомо – 5 (14,2%)
- Відомо, що використовують:
 - Електронний каталог – 7 (20%)
 - Віртуальну довідку – 7 (20%)
 - Віртуальні виставки – 4 (11,4%)
 - Повнотекстові періодичні видання – 1 (2,8%)
 - Сервіс «Для тих, хто хоче знати більше» - 1 (2,8%)
 - Сервіс «Світ професій» - 1 (2,8%)
 - Читачі починають знайомитися з онлайн-сервісами - 1 (2,8%)